

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5991/2537

กระทรวงการคลัง โจทก์ นาย ประเวศ เกษม วัน จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1304, ป.วิ.พ. มาตรา 142, ป.วิ.พ. มาตรา 145, ป.วิ.พ. มาตรา 148

ย่อ / หลักกฎหมาย

ปัญหาที่ว่าฟ้องโจทก์เป็นฟ้องซ้ำหรือไม่ เป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน สำหรับคดีนี้ศาลฎีกาเห็นสมควรยกขึ้นวินิจฉัย ที่ดินพิพาท อำเภอวารินชำราบเคยเป็นโจทก์ฟ้อง บ.บิดาจำเลยว่า บ. ได้บุกรุกเข้าครอบครองที่ดินพิพาท ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินและทางราชการได้สงวนหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ในราชการ บ. จำเลยให้การว่าที่ดินพิพาทไม่ใช่ที่สาธารณะ คดีดังกล่าวถึงที่สุด โดยศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า พยานโจทก์ยังฟังไม่ได้ว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ที่ทางการหวงห้ามไว้เพื่อสาธารณประโยชน์และเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน การที่โจทก์ซึ่งมีหน้าที่ปกครองดูแลสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามกฎหมายกลับมาฟ้องจำเลย ซึ่งเป็นทายาทผู้ครอบครองที่ดินพิพาทต่อจาก บ. เป็นคดีนี้ถือว่าจำเลยครอบครองที่ดินพิพาทอันเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ปัจจุบันเป็นที่ราชพัสดุสืบต่อจาก บ. ขอให้บังคับขับไล่และจำเลยให้การว่าที่ดินพิพาทเป็นของ บ. บิดาจำเลย โจทก์ขึ้นทะเบียนที่ดินพิพาทเป็นที่ราชพัสดุโดยไม่ชอบ นอกจากที่ดินพิพาททั้งสองคดีจะเป็นที่ดินแปลงเดียวกันแล้ว ประเด็นพิพาททั้งสองคดีก็เป็นอย่างเดียวกันว่าที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่ แม้โจทก์จำเลยคดีนี้มีใช่เป็นคู่ความคนเดียวกับโจทก์จำเลยในคดีก่อน แต่โจทก์ในคดีนี้ก็เป็นผู้รับผิดชอบปกครองดูแลที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสืบต่อจากโจทก์ในคดีก่อน ส่วนจำเลยเป็นผู้ครอบครองที่ดินพิพาทสืบสิทธิต่อจาก บ. บิดา ย่อมต้องถือว่าโจทก์จำเลยคดีนี้กับคดีก่อนเป็นคู่ความรายเดียวกันผลแห่งคำพิพากษาในคดีก่อนที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ที่ดินพิพาทฟังไม่ได้ว่าเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินจึงผูกพันคู่ความในคดีนี้มีให้รื้อรองฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 148 ฟ้องโจทก์จึงเป็นฟ้องซ้ำกับคดีก่อน

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า ตั้งแต่ปี 2498 นายบุญมาบิดาจำเลยได้บุกรุกเข้ายึดถือครอบครองที่ดินสาธารณสมบัติแผ่นดิน ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ราชพัสดุ โดยมีได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย จำเลยซึ่งเป็นทายาทของนายบุญมาก็ไม่มีสิทธิครอบครองที่ดินดังกล่าวแทนนายบุญมา เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายเนื่องจากไม่สามารถนำที่ดินดังกล่าวไปจัดหาผลประโยชน์ได้ ขอให้บังคับจำเลยพร้อมบริวารออกจากที่ดินราชพัสดุ จำเลยให้การว่า การขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุของทางราชการเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องคำฟ้องของโจทก์เป็นฟ้องซ้ำกับคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 15/2495ของศาลชั้นต้น นายบุญมาได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทตลอดมาตั้งแต่ก่อนพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินพ.ศ. 2497 ใช้บังคับ และได้แจ้งการครอบครองไว้แล้ว การครอบครองที่ดินพิพาทของนายบุญมาจึงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยซึ่งเป็นทายาทของนายบุญมาได้ครอบครองที่ดินพิพาทสืบต่อจากนายบุญมา จึงมีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายืน โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ปัญหาที่ว่าฟ้องโจทก์เป็นฟ้องซ้ำกับคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 15/2495 ของศาลชั้นต้นหรือไม่ เป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกาเห็นสมควรยกขึ้นวินิจฉัยให้ซึ่งในปัญหาดังกล่าวข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้เถียงกันฟังได้ว่า เกี่ยวกับที่ดินพิพาทอำเภวารินชำราบได้เป็นโจทก์ฟ้องนายบุญมา เกษมวัน เป็นจำเลยต่อศาลชั้นต้น ตามคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 15/2495 ว่านายบุญมาได้บุกรุกเข้าครอบครองที่ดินพิพาท ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินมีทะเบียนไว้เป็นหลักฐานและทางราชการได้สงวนหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ในราชการอยู่ในความปกครองดูแลรักษาของอำเภวารินชำราบ โจทก์ โดยจำเลยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย ขอให้บังคับจำเลยและบริวารออกไปจากที่ดินพิพาทดังกล่าว และนายบุญมาจำเลยให้การว่าที่ดินพิพาทไม่ใช่ที่สาธารณะ คดีถึงที่สุด โดยศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า พยานโจทก์ยังฟังไม่ได้ว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ที่ทางราชการหวงห้ามไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ และเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รายละเอียดปรากฏตามคำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 28/2501 ดังนั้น การที่โจทก์ซึ่งมีหน้าที่ปกครองดูแลสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามกฎหมายกลับมาฟ้องจำเลยซึ่งเป็นทายาทผู้ครอบครองที่ดินพิพาทต่อจากนายบุญมาบิดา จำเลยเป็นคดีนี้ชื่อว่า จำเลยครอบครองที่ดินพิพาทอันเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินปัจจุบัน เป็นที่ราชพัสดุสืบต่อจากนายบุญมาโดยนายบุญมาได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และไม่มีสิทธิตามกฎหมายขอให้บังคับขับไล่ และจำเลยให้การว่าที่ดินพิพาทเป็นของนายบุญมาบิดาจำเลย โดยชอบด้วยกฎหมาย โจทก์ขึ้นทะเบียนที่ดินพิพาทเป็นที่ราชพัสดุโดยไม่ชอบเช่นนี้ นอกจากที่ดินพิพาททั้งสองคดีเป็นที่ดินแปลงเดียวกันแล้ว ประเด็นพิพาททั้งสองคดีก็เป็นอย่างเดียวกันว่าที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่ แม้โจทก์จำเลยคดีนี้มีใช้คู่ความคนเดียวกับโจทก์จำเลยในคดีก่อน แต่โจทก์ในคดีนี้ก็เป็นผู้รับผิดชอบปกครองดูแลที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสืบต่อจากโจทก์ในคดีก่อนส่วนจำเลยเป็นผู้ครอบครองที่ดินพิพาทสืบสิทธิต่อจากนายบุญมาบิดาเหตุนี้ย่อมต้องถือว่าโจทก์จำเลยคดีนี้กับคดีก่อนเป็นคู่ความรายเดียวกัน ผลแห่งคำพิพากษาในคดีก่อนที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าที่ดินพิพาทฟังไม่ได้ว่าเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน จึงผูกพันคู่ความในคดีนี้มีให้รื้อรองฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 148 ฟ้องโจทก์จึงเป็นฟ้องซ้ำกับคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 15/2495 ของศาลชั้นต้นที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษามานั้นชอบแล้ว พิพากษายืน

องค์คณะ

วินัย วิมลเศรษฐ์ · นาม ยิ้มแย้ม · ชูชาติ ศรีแสง

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/5991/2537>